

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“СПЕЦІАЛЬНА ТЕХНІКА”
(для бакалаврів, спеціалістів)

МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2013

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Підготовлено професором кафедри правоохоронної діяльності *Е. І. Низенком*

Затверджено на засіданні кафедри правоохоронної діяльності
(протокол № 6 від 26.02.07)

Перезатверджено на засіданні кафедри правоохоронної діяльності
(протокол № 8 від 26.03.10)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Низенко Е. І. Навчальна програма дисципліни “Спеціальна техніка” (для бакалаврів, спеціалістів). – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2013. – 24 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Спеціальна техніка”, питання для самоконтролю, вказівки до виконання контрольної роботи, теми контрольних робіт, а також список літератури.

Навчальна дисципліна “Спеціальна техніка” є спеціальним курсом у системі професійної підготовки студентів, які навчаються за напрямом “Безпека діяльності організацій та установ”, спеціальністю “Правоохоронна діяльність”, які, ставши фахівцями-юристами, змогли б на високому рівні забезпечити стійкий економічний розвиток та безпеку підприємства, , шукаючи шляхи зближення національних правових та організаційних механізмів боротьби зі злочинними посяганнями у сфері безпеки організацій та установ.

Специфіка напрямів роботи багатьох служб, як правоохоронних органів, так і недержавних служб безпеки (криміналістична експертиза, інформаційно-аналітичне забезпечення, використання спеціальних оперативно-технічних засобів тощо) постійно вимагає впровадження сучасних досягнень науково-технічних засобів. Тому фахівці мають проходити підготовку з технічного і природно-наукового профілів.

Знання в галузі спецтехніки потрібні для своєчасного проведення необхідних заходів із забезпечення безпеки діяльності організацій та установ. Водночас курс зі спеціальної техніки забезпечує використання вироблених наукою про безпеку положень, правил, прийомів, методів і форм протидії конкурентної розвідки у сфері підприємництва із застосуванням засобів відеоспостереження, сигналізації, радіозв'язку, фотографування.

Мета вивчення курсу – опанувати організаційно-технічні методи захисту від промислового шпигунства; набути знань з комплексного використання сучасних типових інтегровальних систем для охорони території об'єкта; вивчити організаційні заходи щодо упровадження технічних систем відеоспостереження з комплексного використання сучасних типових інтегровальних систем для охорони території об'єкта; вивчити організаційні заходи щодо впровадження технічних систем відеоспостереження з комп'ютерним зором для охорони огорожі підприємства і візуального контролю тієї чи іншої дії.

Завдання курсу – навчитися: застосовувати цифрові фотокамери залежно від специфіки об'єкта фотозйомки і завдань фіксації; оцінювати ймовірності наявності “жучка” у службовому приміщенні і вибирати адекватні засоби протидії.

Контроль ефективності вивчення курсу передбачає відповіді на питання за темами курсу, тестування.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2013
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2013

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“СПЕЦІАЛЬНА ТЕХНІКА”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
1	Змістовий модуль I. Загальні положення спеціальної техніки і спеціальних засобів самооборони та фізико-технічні основи роботи спеціальних приладів
2	Загальні положення спеціальної техніки
3	Судово-оперативна фотографія та відеозапис під час здійснення оперативно-розшукових заходів
4	Пошукові прилади та пристосування
5	Місце і роль даних, одержаних у результаті застосування спеціальних технічних засобів у процесі доказування в кримінальному судочинстві
6	Спеціальні засоби самооборони
7	Спеціальна охоронна техніка
8	Змістовий модуль II. Засоби забезпечення управління діями співробітників органів внутрішніх справ при виконанні службово-бойових завдань у різних умовах оперативної обстановки
9	Призначення, види провідного телефонного зв'язку й порядок застосування відповідних засобів, які використовують органи внутрішніх справ в охороні громадського порядку
10	Види і принципи радіозв'язку, який застосовується при виконанні оперативно-службових завдань спеціальними правоохоронними органами
11	Організація застосування спецтехніки і спецзасобів самооборони у процесі діяльності спецслужб у порядку виконання функції правоохорони

1	2
10	Змістовий модуль III. Спеціальні прилади і пристрої, які застосовують у західних країнах у практиці неправомірного знімання потрібної інформації, використовуючи канали її витоку. Звукопідсилюючі прилади
11	Характеристика засобів і методів збирання конфіденційної інформації, які застосовують у західних країнах при економічному та промисловому шпигунстві
	Звукопідсилююча апаратура та правила її застосування
Разом годин: 108	

ЗМІСТ
дисципліни
“СПЕЦІАЛЬНА ТЕХНІКА”

Змістовий модуль I. Загальні положення спеціальної техніки і спеціальних засобів самооборони та фізико-технічні основи роботи спеціальних приладів

Тема 1. Загальні положення спеціальної техніки

Поняття спеціальної техніки. Застосування досягнень природничо-технічних наук для розробки спеціальних технічних засобів, прийомів і методів спеціальної техніки. Поняття “спеціальних технічних засобів”, “оперативно-технічних засобів” і “спеціальних засобів”.

Система спеціальної техніки.

Основні форми застосування спеціальної техніки в профілактичній і оперативно-розшуковій діяльності. Завдання, які вирішуються за допомогою застосування спеціальної техніки під час проведення оперативно-розшукових заходів для доказування в кримінальному процесі.

Правові засади використання спеціальної техніки. Процесуальне оформлення використання спеціальних технічних засобів в оперативно-розшуковій діяльності.

Види та функції спеціальних технічних засобів, умови та можливі напрями їх застосування під час здійснення оперативно-розшукових заходів і перевірки доказів з кримінальних справ.

Література [1–9; 13; 16]

Тема 2. Судово-оперативна фотографія та відеозапис під час здійснення оперативно-розшукових заходів

Поняття судово-оперативної фотографії та її значення в оперативно-розшуковій практиці. Можливості застосування судово-оперативної фотографії під час проведення оперативно-розшукових заходів.

Методи судово-оперативної фотографії. Цілі негласної фотозйомки.

Судово-оперативна фотографія та відеозапис під час здійснення оперативно-розшукових заходів. Забезпечення конспірації при застосуванні фото-, відеозйомки в межах оперативно-розшукової діяльності.

Прийняття рішення про здійснення візуального спостереження за допомогою фото-, відеозйомки в межах оперативно-розшукової діяльності. Умови застосування фотографічної техніки для фіксації об'єктів при проведенні оперативно-розшукових дій.

Використання даних, здобутих за допомогою застосування фотографічних засобів. Доказове значення фотознімків і відеодокументів. Процесуальне і технічне оформлення фотографічних знімків і відеодокументів, які долучають до карної справи.

Суб'єкти фото-, відеозйомки в оперативній практиці.

Література [3–7; 11; 16]

Тема 3. Пошукові прилади та пристосування

Поняття пошукових приладів і пристосувань, їх призначення під час використання при проведенні оперативно-розшукових заходів. Об'єкти пошуку. Основні відомості про будову: магнітного шукача-підіймача і піднімання предметів із рідкого, напіврідкого середовища; індукційного напівпровідникового металошукача “ІМП”; приладу для провадження спостереження за різними об'єктами вночі; приладів для виявлення різних слідів, невидимих неозброєним оком; портативного рентгенівського апарату, який призначений для просвічування стін і виготовлення знімків різних об'єктів у рентгенівських променях; трупощукача.

Виявлення за допомогою спеціальних приладів ультрафіолетового випромінювання люмінесцентних речовин, які заздалегідь нанесені на різні об'єкти.

Принципи дії спеціальних приладів з джерелами рентгенівських, ультрафіолетових, інфрачервоних променів. Схема ультрафіолетового засобу освітлення.

Принципи дії трупощукача.

Основа дії приладу-визначальника автентичності монет. Металошукачі “Блесна”, “Іскра”, “Пошук”.

Література [9; 16; 17; 28; 29]

Тема 4. Місце і роль даних, одержаних у результаті застосування спеціальних технічних засобів у процесі доказування в кримінальному судочинстві

Поняття даних, одержаних у результаті застосування пошукової техніки, коли виникає необхідність знайти предмети, які можуть мати доказове значення. Місце та роль цих даних у процесі доказування в кримінальному судочинстві.

Основні напрями використання даних, отриманих у результаті застосування спеціальних технічних засобів у процесі оперативно-розшукової діяльності.

Умови введення в кримінальний процес даних, одержаних у результаті застосування технічних засобів фіксації інформації під час проведення негласних оперативно-розшукових заходів. Способи використання даних, одержаних у результаті негласного застосування спеціальної техніки у разі неможливості введення у кримінальне судочинство інформації про технічні характеристики спеціальних технічних засобів фіксації, про умови, способи та суб'єкти їх використання.

Порядок надання результатів застосування спеціальних технічних засобів органу дізнання, слідчому або суду.

Література [16; 23; 25]

Тема 5. Спеціальні засоби самооборони

Поняття спеціальних засобів, які використовують у правоохоронній практиці. Класифікація видів спеціальних засобів за цільовим призначенням.

Конструктивна функція спеціальних засобів самооборони та її взаємозв'язок з діяльністю, що стосується експлуатації цих засобів з метою самооборони. Характеристика пасивних спеціальних засобів самооборони (броньовані жилети, каски із забралом, шоломи, металеві і пластикові щити). Характеристика активних спеціальних засобів самооборони (гумові кийки, наручники, засоби зв'язування, газові балончики з аерозолями сльозоточивої та дратівної дії, світлозвуківі пристрої відволікаючої дії, газова зброя самооборони — пістолети і револьвери та патрони до них, заряджені речовинами сльозоточивої та дратівної дії, механічні аерозольні розпилювачі).

Застосування в порядку виконання функцій правоохорони активних спеціальних засобів самооборони, які заряджені речовинами сльозоточивої та дратівної дії. Особливості організаційно-правового забезпечення застосування спеціальних засобів самооборони під час здійснення службових обов'язків спеціальними правоохоронними органами. Характеристика спеціальних засобів забезпечення спеціальних операцій (пристрої для відкривання приміщень і примусової зупинки автотранспорту, водомети, спеціальні транспортні засоби, штурмові драбини, спеціальні хімічні засоби, браслет ручний металевий БРМ-92).

Література [4–8; 19; 20; 23]

Тема 6. Спеціальна охоронна техніка

Поняття спеціальної охоронної техніки. Виявлення злочинців за допомогою спеціальних пристроїв звукової та світлової сигналізації.

Класифікація сигнальних пристроїв за принципом дії (портативні електричні, механічні з електроконтактним ударно-механічним, фото-променевим, ультразвуковим, радіооб'ємним, електронно ємнісним датчиком). Конструктивні вузли технічного засобу попереджувальної охоронної сигналізації (датчик-прилад, лінія охоронної сигналізації, сигнальні приймальні — контрольні прилади).

Система технічного контролю та управління доступом на об'єкт, що охороняється за допомогою спеціальної охоронної техніки. Принципи роботи датчика, невід'ємного конструктивного вузла сигнального пристрою, побудованого на базі фотореле за схемою, яка має назву "негативна".

Тактика застосування спеціальних технічних засобів з контролю території, які можуть фіксувати обставини у приміщеннях і навколо

контрольно-пропускного пункту. Сутність методу охорони межі і території об'єкта на базі системи відеоспостереження з комп'ютерним зором "ORWELL — 2k". Основні дані системи відеоспостереження "ORWELL — 2k".

Заходи протипожежного захисту щодо виявлення у будівлі, споруді можливого підвищення температури вище встановлених параметрів.

Література [9; 16; 17; 24; 26; 29; 32]

Змістовий модуль II. Засоби забезпечення управління діями співробітників органів внутрішніх справ при виконанні службово-бойових завдань у різних умовах оперативної обстановки

Тема 7. Призначення, види провідного телефонного зв'язку й порядок застосування відповідних засобів, які використовують органи внутрішніх справ в охороні громадського порядку

Поняття лінії провідного телефонного зв'язку та її кінцевих приладів (телефон, факсимільний апарат, телеграфний букводрукарський апарат). Технічні засоби з'єднання абонентів. Характеристика проводів, коаксіального кабелю, які застосовують для прокладання різних видів ліній телефонного зв'язку.

Загальні відомості про технічні засоби провідного телефонного зв'язку, які використовують у роботі правоохоронних органів.

Комутатори провідного телефонного зв'язку, які забезпечують ручне або автоматичне з'єднання абонентів для ведення телефонних розмов. Види провідникового телефонного зв'язку.

Сутність і характеристика низькочастотного телефонного зв'язку. Види систем телефонування, на які поділяється телефонний зв'язок з урахуванням джерел електроживлення.

Призначення індуктора змінного струму в конструктивній схемі польового телефонного зв'язку. Сутність протимісцевої схеми підключення польового телефонного апарату ТАІ-43 до двопровідної лінії зв'язку.

Схеми організації внутрішнього зв'язку з підрозділами органів внутрішніх справ (лінійно-ступінчаста і променева). Телефонний апарат постовий (ТАП), його призначення при несенні служби у

складі наряду міліції — пост охорони об'єкта. Постовий міліцейський телефонний апарат (ПМТА), його призначення та відмінність від аналогічного апарату (ТАП).

Література [12; 17; 22; 25; 28; 32]

Тема 8. Види і принципи радіозв'язку, який застосовується при виконанні оперативно-службових завдань спеціальними правоохоронними органами

Поняття радіозв'язку. Види радіозв'язку, які застосовують спеціальні правоохоронні органи. Застосування короткохвильового радіозв'язку для організації оперативного зв'язку спеціальних правоохоронних органів на внутрідержавному і внутріобласному рівнях.

Ультракоткороткохвильовий радіотелефонний зв'язок, його призначення у спеціальності спеціальних правоохоронних органів.

Принцип дії радіорелейного зв'язку. Спеціальні пристрої багатоканального ущільнення в конструкції радіорелейної станції. Технічне забезпечення приховуваної передачі радіоповідомлень у системі радіорелейного зв'язку.

Основні вимоги, які висувають до радіостанції. Особливості організації зв'язку за допомогою ультракоткороткохвильових радіостанцій.

Рухомі, носимі, стаціонарні радіостанції, які застосовують для передачі та приймання інформації при виконанні оперативно-службових завдань спеціальними правоохоронними органами.

Література [12; 14; 18; 22; 29; 32]

Тема 9. Організація застосування спецтехніки і спецзасобів самооборони у процесі діяльності спецслужб у порядку виконання функцій правоохорони

Компетенція посадових осіб органів внутрішніх справ різних рівнів у прийнятті рішення про застосування тих чи інших видів спеціальних засобів самооборони і спеціальної техніки. План щодо організації, підготовки особового складу групи застосування засобів спецтехніки, що залучається до спецоперації.

Роль і завдання групи застосування засобів спецтехніки в спеціальній операції. Її екіпіровка і технічне оснащення. Склад групи застосування засобів спецтехніки, що створюється для забезпечення

сприятливих попередніх умов з метою успішного ведення дій у спецоперації.

Технічна оснащеність групи зупинки транспортних засобів. Вибір комплексу спеціальних технічних засобів і спеціальних засобів самооборони для застосування при виконанні різних завдань у спеціальній операції, з урахуванням конкретних умов обстановки.

Організація застосування спецтехніки і спецзасобів самооборони: усвідомлення поставленого завдання начальником групи, завчасні розпорядження особовому складу групи, оцінка обстановки, прийняття рішення. Постановка завдань групі застосування спеціальної техніки та організації її взаємодії з особовим складом, який бере участь у спецоперації.

Технічне забезпечення засобами зв'язку сил, які застосовуються в спеціальній операції. Порядок організації зв'язку в підготовчий період і в період ведення спецоперації.

Вибір тактичних засобів дій групи застосування спеціальних засобів і техніки. Спостереження за районом дій, що мають відбутися. Попередження злочинців про застосування спеціальних засобів. Засоби індивідуального броньованого захисту (броньовані жилети, шоломи, щити, протиударні шоломи).

Література [26; 29]

Змістовий модуль III. Спеціальні прилади і пристрої, які застосовують у західних країнах у практиці неправомірного знімання потрібної інформації, використовуючи канали її витоку. Звукопідсилюючі прилади

Тема 10. Характеристика засобів і методів збирання конфіденційної інформації, які застосовують у західних країнах при економічному та промислово-шпигунстві

Поняття “комерційна”, “промислова”, “ділова” розвідка та їх основні методи негласного зняття інформації про діяльність конкурентів.

Методи проведення технічного контролю об'єктів бізнесу з метою пошуку пристроїв негласного зняття інформації.

Відмінність ділової розвідки від комерційного шпигунства. Правова оцінка відповідно до законодавства України здобуття у порядку приватної практики у конкуруючих фірм даних за допомогою негласного застосування спеціальних технічних засобів розвідки.

Сучасна класифікація у технічно розвинених європейських країнах спеціальних технічних засобів розвідки залежно від способу несанкціонованого доступу до закритої інформації конкурентів і партнерів по бізнесу. Характеристика найпоширеніших засобів збирання на несанкціонованій основі комерційних секретів ділового, професійного, виробничого, банківського та іншого характеру.

Література [15; 17; 18; 25; 30]

Тема 11. Звукопідсилююча апаратура та правила її застосування

Призначення засобів підсилювання мови при виконанні службово-бойових завдань працівниками міліції. Фізичні і технічні основи роботи звукопідсилюючої апаратури.

Цілі застосування підсилювачів мови у профілактиці правопорушень, охороні громадського порядку під час проведення масових заходів у містах і населених пунктах (демонстрації, фестивалі, мітинги тощо), управлінні і поданні команд щодо розблокування заторів на комунікаціях руху, на місцях події, в особливих умовах. Базові (конструктивні) елементи носимого електромегафона ЕМ-2: диференціальний електромагнітний мікрофон ДЕМШ-1, рупорний електродинамічний підсилювач мови, блок електроживлення (напруга — 12 В постійного струму). Призначення рупору.

Пересувні гучномовні установи ГУ-10, ГУ-20, які встановлюють на автофурах, легковиках, катерах. Призначення поворотного механізму гучномовної установки. Джерела комунікацій (мовлення).

Література [21; 22; 29; 32]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Що таке “спеціальна техніка”?
2. Що означає термін “криміналістична техніка”?
3. Завдання спеціальної техніки, яку застосовують у боротьбі зі злочинністю.

4. Визначення функції пошуково-пізнавальної діяльності із застосуванням певних спеціальних технічних засобів з урахуванням їх функціонально-цільового призначення та вибраного способу дій.
5. Який існує порядок використання у кримінальному процесі матеріально фіксованих даних, отриманих у результаті застосування технічних засобів?
6. Яка змістовна відмінність існує між поняттями “спеціальна техніка” і “спеціальні засоби”, які можна зустріти в наукових працях?
7. Які види спеціальних технічних засобів вивчають у спецкурсі “спеціальна техніка”?
8. Які органи і посадові особи уповноважені здійснювати застосування засобів спеціальної техніки?
9. Схарактеризуйте особливості фіксування в службових документах оперативного підрозділу факту застосування спеціального технічного засобу при виконанні оперативних завдань.
10. Назвіть можливості застосування спеціальних технічних засобів у попередженні злочинів.
11. Дайте визначення поняття “судово-оперативна фотографія”.
12. Назвіть завдання судово-оперативної фотографії.
13. В яких випадках у практиці оперативної роботи виникає необхідність застосування методу рефлексного фотографування?
14. Визначте фізичні особливості процесу рефлексної зйомки.
15. Види зйомки, які застосовують для фотографування документів, які мають невеликі розміри.
16. Методи приховуваного фотографування об’єктів з далекої відстані.
17. Схарактеризуйте фізичну сутність термографічного фотографічного методу, який застосовують для зйомки об’єктів вночі.
18. Методи замаскованої зйомки.
19. Яким чином можна замаскувати зйомку з близької відстані?
20. В яких випадках застосовують телеоб’єктиви МТО-500 з фокусом 50 см і МТО-1000 з фокусом 100 см та спеціальну фоторушницю?
21. Дайте визначення поняття “пошукові прилади”.
22. Назвіть види пошукових приладів, які застосовують з метою знаходження знарядь злочину, що можуть бути використані для доказування в кримінальному процесі.
23. Який прилад слугує для знаходження слідів, невидимих неозброєним оком?

24. Який прилад застосовують для ведення спостереження за різними об'єктами вночі, а також вдень, але в затемнених приміщеннях?
25. Який прилад призначений для пошуку на відкритій місцевості і в приміщеннях предметів, виготовлених з чорного або кольорового металу?
26. Який прилад призначений для знаходження в одязі затриманих металевих предметів?
27. Порядок користування пошуковим приладом "Омуль 63".
28. Схарактеризуйте склад комплекту магнітного шукача-підіймача, який слугує для пошуку і піднімання предметів із рідкого та напіврідкого середовища.
29. Схарактеризуйте принципи дії індуктивного напівпровідниково-металошукача "ІМП".
30. Схарактеризуйте принцип дії приладу бачення в темряві.
31. Дайте характеристику особливостям використання у доказуванні результатів, одержаних за допомогою застосування спеціальних технічних засобів пошукового характеру.
32. Розкрийте зміст поняття даних, одержаних у результаті застосування спеціальних технічних засобів у кримінальному процесі, їх місце і роль у процесі доказування.
33. Дайте науково обґрунтовану відповідь на питання: що є результатом застосування певних спеціальних технічних засобів у сфері боротьби зі злочинністю дані або "відомості", які розглядаються і досліджуються в процесі доказування в кримінальному судочинстві?
34. В яких випадках інформація у вигляді даних, одержаних у результаті застосування пошукових спеціальних технічних засобів, втрачає властивість бути використаною у подальшій кримінально-процесуальній діяльності?
35. В якій матеріальній формі відображення закріплюється перенесена на технічний засіб фіксації інформація?
36. Назвіть головну мету залучення і використання спеціальних технічних засобів у досудовому слідстві.
37. Схарактеризуйте категорію "інформаційної цінності даних", добутих у результаті застосування спеціальних технічних засобів, які стосуються обставин, з'ясування яких має значення для правильного вирішення кримінальної справи.

38. Обґрунтуйте, виходячи з практики доказування в кримінальному судочинстві, чи можуть бути залучені до процесу доказування дані у випадках, коли застосування спеціальних технічних засобів фіксації, не пов'язане з провадженням розслідування у конкретній кримінальній справі, а сам користувач техніки не був безпосереднім очевидцем подій, які знайшли своє відображення на матеріальному носіїві.
39. Назвіть основні напрями та мету використання даних, одержаних у результаті застосування спеціальних технічних засобів у процесі розслідування злочинів.
40. Схарактеризуйте шляхи використання даних, одержаних у результаті застосування спеціальних технічних засобів з оперативно-розшуковою метою, а також для попередження і профілактики злочинів.
41. Що таке спеціальні засоби самооборони, які використовують у правоохоронній практиці?
42. Схарактеризуйте можливості та особливості застосування працівниками правоохоронних органів пасивних спеціальних засобів самооборони при використанні службово-бойових завдань у разі проведення спецоперації.
43. Систематизуйте види спеціальних засобів самооборони за цільовим призначенням.
44. Схарактеризуйте особливості застосування працівниками правоохоронних органів активних спеціальних засобів самооборони у разі проведення спецоперації.
45. У чому полягає організаційно-правове забезпечення застосування спеціальних засобів самооборони під час здійснення службово-бойових завдань працівниками правоохоронних органів у разі проведення спецоперації для припинення групових порушень громадського порядку?
46. Можливості застосування окремих спеціальних засобів забезпечення спеціальних операцій з урахуванням їх конструктивних функцій.
47. Що таке спеціальна охоронна техніка?
48. Основні напрями та мета застосування спеціальної охоронної техніки.
49. Схарактеризуйте традиційний розподіл сигнальних пристроїв за принципом дії.

50. Назвіть основні конструктивні вузли технічного засобу попереджувальної сигналізації.
51. Роль і місце спеціальних технічних засобів охоронної техніки при підсиленні охорони важливих об'єктів.
52. Розкрийте особливості технічного контролю і управління доступом на об'єкт, що охороняється.
53. Схарактеризуйте фізичні основи роботи невід'ємного конструктивного вузла сигнального пристрою-датчика, який побудований на базі фотореле за схемою, яка має назву "негативна".
54. Схарактеризуйте тактику застосування системи відеоспостереження з комп'ютерним зором "ORWELL — 2k", яка може допомогти контролювати і вистежувати порушників режиму, встановленого на території, і дії зловмисників.
55. Розкрийте особливості технічних заходів протипожежного захисту щодо виявлення у будівлі, споруді можливого підвищення температури вище встановлених параметрів.
56. Схарактеризуйте організацію застосування спеціальних технічних засобів з контролю території, які можуть фіксувати обставини навколо контрольно-пропускного пункту.
57. Розкрийте фізичні основи роботи провідникового телефонного зв'язку.
58. Схарактеризуйте види провідникового телефонного зв'язку, які використовують органи внутрішніх справ і своїй професійній діяльності.
59. Що таке лінія провідникового телефонного зв'язку та її кінцеві прилади?
60. Назвіть і схарактеризуйте сучасні технічні методи з'єднання абонентів телефонного зв'язку.
61. Розкрийте фізико-технічні основи роботи комутатора провідникового телефонного зв'язку, який забезпечує з'єднання абонентів для ведення телефонних розмов.
62. Схарактеризуйте організацію внутрішнього зв'язку в органах внутрішніх справ при двох або трьох цифрових абонентських номерах.
63. Схарактеризуйте організацію тимчасового телефонного зв'язку в органах внутрішніх справ.
64. Розкрийте фізико-технічні основи роботи високочастотної телефонії.
65. Накресліть схему високочастотного телефонування.
66. Розкрийте фізико-технічні основи роботи телеграфного буквальничарського і фототелеграфного зв'язку.
67. Яке призначення телефонного апарату постового (ТАП) при несенні служби працівниками міліції у складі наряду-пост охорони?
68. У чому полягає відмінність постового міліцейського телефонного апарату (ПМТА) від аналогічного телефонного апарату постового (ТАП)?
69. Які системи і засоби радіозв'язку застосовуються для забезпечення оперативних потреб органів внутрішніх справ?
70. Фізико-технічні основи короткохвильового зв'язку, що використовується розшуковими та оперативними групами карного розшуку та розшуковими групами місць позбавлення волі.
71. Фізико-технічні основи ультракороткохвильового радіотелефонного зв'язку.
72. Фізико-технічні основи радіорелейного зв'язку.
73. Накресліть схему радіорелейної лінії зв'язку.
74. Схарактеризуйте фізико-технічні основи роботи. Наведіть загальну характеристику ультракороткохвильових радіостанцій, які використовуються в органах внутрішніх справ.
75. Накресліть блок-схему ультракороткохвильової радіостанції.
76. Призначення пристрою шумозаглушення при застосуванні прихованої форми зв'язку за допомогою радіостанції.
77. У чому полягають роль і завдання групи застосування спеціальних засобів і спецтехніки в спеціальній операції?
78. Підстави та порядок застосування спеціальних засобів самооборони і спецтехніки в спеціальній операції.
79. Склад групи застосування спеціальних засобів і техніки, що створюється для забезпечення сприятливих попередніх умов з метою успішного ведення дій у спецоперації.
80. Схарактеризуйте технічну оснащеність групи зупинки транспортних засобів.
81. Схарактеризуйте основні вимоги до вибору спеціальних засобів самооборони і спеціальних технічних засобів для застосування при виконанні завдань у спеціальній операції з урахуванням можливих умов обстановки.
82. Коротка характеристика змісту і методики роботи керівника групи спеціальних засобів забезпечення спеціальних операцій щодо

організації служби і управління під час проведення спеціальної операції в різних умовах оперативної обстановки.

83. Які з основних функцій управління співробітниками органів внутрішніх справ найбільш притаманні керівнику групи спеціальних засобів забезпечення спеціальних операцій при виконанні підлеглими службових завдань в умовах складної оперативної обстановки?
84. Назвіть методи негласного зняття інформації про діяльність конкурентів, які застосовують в умовах загострення конкурентної боротьби за ринок збуту товарів у західних країнах.
85. Які методи технічного контролю об'єктів бізнесу застосовують для пошуку пристроїв негласного зняття інформації, що нерідко використовуються недобросовісними конкурентами з метою отримання комерційної вигоди?
86. Дайте правову оцінку відповідно до законодавства України щодо правомірності негласного зняття недержавними службами безпеки підприємств у конкуруючих фірм інформації з обмеженим доступом за відсутністю згоди власника таких відомостей.
87. Дайте сучасну класифікацію спеціальних технічних засобів розвідки залежно від способу несанкціонованого доступу до інформації з обмеженим доступом, що знайшло відтворення в роботах багатьох зарубіжних учених європейських країн.
88. Поясніть механізм виникнення акустичного каналу витоку інформації.
89. Схарактеризуйте фізико-технічні основи перехоплення мовної інформації.
90. В яких випадках застосовуються виносні стетоскопні вібрвальні мікрофони?

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Згідно з навчальним планом дисципліни “Спеціальна техніка” студенти виконують контрольну роботу.

Мета виконання контрольної роботи — поглибити і закріпити здобуті теоретичні знання з питань застосування співробітниками правоохоронних органів засобів індивідуального захисту, активної оборони, забезпечення спеціальних операцій, засобів спостереження, сигналізації та зв'язку тощо при виконанні службово-бойових

завдань у надзвичайних ситуаціях та в різних умовах оперативної обстановки.

Перед тим як виконувати контрольну роботу, необхідно вивчити відповідні першоджерела зі списку літератури.

Контрольна робота повинна містити план. У вступі розкривають роль і значення вибраної теми. Особливо частиною роботи мають бути висновки, де слід викласти й обґрунтувати пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення чинного законодавства або теоретичних положень за темою контрольної роботи, і список використаної літератури. Також потрібно належно оформити титульну сторінку, підписати роботу і у встановлені терміни подати її на перевірку.

Варіант теми контрольної роботи студенти вибирають за останньою цифрою номера своєї залікової книжки, наприклад, якщо остання цифра — 5, то студент виконує варіант на вибір відповідно 5, 15 чи 25.

За консультацією зі складних питань контрольної роботи студенти можуть звернутися до викладачів кафедри правоохоронної діяльності.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Поняття, завдання та напрями застосування засобів спеціальної техніки під час розкриття злочинів.
2. Класифікація засобів і методів спеціальної техніки.
3. Засоби технічного захисту інформації від несанкціонованого доступу в комп'ютерних системах установ, організацій і підприємств.
4. Технічний захист інформації від відтоку каналами побічних електромагнітних випромінювань і наведень.
5. Порядок проведення робіт з технічного захисту інформації на підприємствах, організаціях та в установах усіх форм власності.
6. Характеристика засобів, методів збирання і вивчення інформації, які застосовують при комерційному шпигунстві в західних країнах.
7. Теоретико-правові засади застосування засобів спеціальної техніки у сфері боротьби зі злочинністю.
8. Використання судово-оперативної фотографії та відеозапису під час здійснення оперативно-розшукових заходів.
9. Використання пошукових приладів і пристосувань у процесі провадження оперативно-розшукових заходів.

10. Місце і роль даних, одержаних у результаті застосування спеціальних технічних засобів у процесі оперативно-розшукової діяльності.
11. Основи роботи та загальна характеристика ультракороткохвильових радіостанцій, які використовують органи внутрішніх справ в охороні громадського порядку.
12. Види провідного телефонного зв'язку, які використовують органи внутрішніх справ, і принципи роботи апаратури, яка забезпечує ці процеси.
13. Принципи роботи та тактика застосування електроакустичних приладів і апаратів магнітного звукозапису для фіксації інформації у попередженні злочинів, оперативно-розшукової діяльності правоохоронних органів.
14. Загальнотеоретичні характеристики окремих напрямів захисту від перехоплення інформації, що обертається у локальних і корпоративних мережах установ і підприємств.
15. Використання фізичних і хімічних явищ у приладах пошукової техніки.
16. Принципи дій спеціальних приладів із джерелами ультрафіолетового, інфрачервоного і рентгенівського випромінювання.
17. Види і принципи радіозв'язку, який використовується в оперативно-службовій діяльності органів внутрішніх справ.
18. Перехоплення електромагнітних хвиль, що випромінюються у процесі опрацювання інформації.
19. Основи роботи пошукових приладів і приладу бачення в темряві.
20. Характеристика спеціальних наборів технічних засобів, які використовують при здійсненні оперативно-розшукових заходів.
21. Значення науково-технічних методів і засобів для профілактики злочинів.
22. Організація застосування науково-технічних методів і засобів з метою профілактики злочинів.
23. Застосування науково-технічних методів і засобів у загальній профілактиці злочинів.
24. Застосування науково-технічних методів і засобів в індивідуальній профілактиці злочинів.
25. Характеристика приладів композиційних портретів, які призначені для відтворення зовнішності злочинців зі слів свідків або потерпілих.

26. Організація застосування спецтехніки і спецзасобів самооборони в процесі діяльності спецслужб у порядку виконання функцій правоохорони (затримання озброєних злочинців) у громадських місцях (автовокзал, аеропорт).
27. Характеристика спеціальних засобів самооборони і тактика їх застосування.
28. Основи роботи спеціальної охоронної техніки.
29. Звукопідсилююча апаратура і правила її застосування.
30. Організація застосування спеціальної техніки в рамках охорони громадського порядку під час проведення масових заходів у містах і населених пунктах (демонстрації, мітинги).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Конституція* України — К., 2001.
2. *Закон* України “Про міліцію” від 20 грудня 1990 р. // ВВР України. — 1991. — № 4. — Ст. 20.
3. *Закон* України “Про оперативно-розшукову діяльність” від 18 лютого 1992 р. // ВВР України. — 1992. — № 22. — Ст. 303.
4. *Закон* України “Про Службу Безпеки України” // ВВР України. — 1992. — № 27. — Ст. 382 (зі змін. та допов. станом на 06.02.03).
5. *Закон* України “Про Державну прикордонну службу” // ВВР України. — 2003. — № 27. — Ст. 209.
6. *Закон* України “Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю” // ВВР України. — 1993. — № 35. — Ст. 358 (зі змін. та допов. станом на 07.03.02).
7. *Закон* України “Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб” від 4 березня 1998 р. № 160/98-ВР.
8. *Закон* України “Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України” від 7 березня 2002 р. № 3099-ІІІ.
9. *Наказ* Ліцензійної палати України і СБУ “Про умови і правила провадження підприємницької діяльності (ліцензійні умови) з розроблення, виготовлення і реалізації спеціальних технічних засобів (в тому числі іноземного виробництва для зняття інформації з каналів зв'язку, інших засобів негласного отримання інформації та контроль за їх дотриманням” від 07.04.99 № 30/76.
10. *Наказ* Міністра внутрішніх справ України “Про затвердження інструкції про порядок видачі суб'єктам підприємницької діяль-

ності ліцензій на надання послуг по охороні колективної і приватної власності, а також охороні громадян, монтажу, ремонту і профілактичному обслуговуванню засобів охоронної сигналізації” від 28.02.94 №112.

11. *Науково-практичний* коментар до Закону України “Про міліцію”. — К.: УАВС, 1996. — С. 12.
12. *Спільний* наказ Державного комітету стандартизації, сертифікації та метрології України та Департаменту спеціальних телекомунікаційних систем та захисту інформації СБУ “Про затвердження Порядку проведення робіт з сертифікації засобів забезпечення технічного захисту інформації загального призначення” від 09.07.01 № 329/32.
13. *Указ* Президента України “Про положення про технічний захист інформації в Україні” від 27.09.99 № 1229/99.
14. *Указ* Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 31.10.2001 року “Про заходи щодо вдосконалення державної інформаційної безпеки України»» від 06.12.01 № 1193/2001.

Додаткова

15. *Александров С.* Радиоэлектронная разведка // Неизвестная разведка. — Вып. 5. — К., 2004. — С. 88–92.
16. *Бандурка А. М., Горбачев А. В.* Оперативно-розыскная деятельность: правовой анализ — К.: РИО МВД Украины, 1994. — 160 с.
17. *Борисов Д.* Рынок спецтехники и вооружения: во имя безопасности и против нее // Неизвестная разведка. — № 9. — К., 2004. — С. 60–63.
18. *Вартенесян В. А.* Радиоэлектронная разведка. — М.: Воениздат, 1991.
19. *Все про зброю.* Види, порядок придбання, використання та зберігання: Навч.-практ. посіб. / За ред. Я. Ю. Кондратнева. — К.: УАВС, 1996. — 128 с.
20. *Галушко С.* Арсенал антитеррора // Неизвестная разведка. — № 10. — К., 2004. — С. 58–61.
21. *Горбунов П. П., Кузнецов В. Ф.* Радиотехника и ее применение. — М.: Воениздат, 1969.
22. *Девяткин К. А.* Электроника. — М.: Воениздат, 1969.
23. *Інформаційно-аналітичний* бюлетень. Проблеми безпеки особистості, суспільства, держави. — К., 2004. — № 3 / 04. — С. 77.

24. *Криміналістика:* Підручник / За ред. В. Ю. Шепітька. — К.: Вид. Дім “Ін Юре”, 2001. — 682 с.
25. *Низенко Е. І., Каленяк В. П.* Забезпечення інформаційної безпеки підприємництва: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2006. — 134 с.
26. *Низенко Э. И.* Научно-технические методы и средства в профилактической деятельности органов внутренних дел: Науч.-практ. пособ. — К.: Киевский филиал ВНИИ МВД СССР, 1981. — 34 с.
27. *Орлов Ю.* Правове регулювання порядку розробки, виготовлення, реалізації та застосування спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації // Зб. наук. праць: Приватне право і підприємництво. — К.: Наук.-дослід. ін-т приватного права і підприємництва Академії правових наук України, 2004. — С. 76–79.
28. *Суд, правоохоронні та правозахисні органи України:* Підручник / О. С. Захарова, В. С. Ковальський, В. С. Лукомський та ін.; Відп. ред. В. Моляренко. — 3-тє вид., переробл. і допов. — К.: Юрінком Інтер, 2007. — 352 с.
29. *Специальная техника и информационная безопасность:* Учебник / Под ред. В. И. Кирина — М., 2000. — Т. 1.
30. *Техника защиты информации* // Бизнес и безопасность. — К., 2001. — № 3. — С. 53–57.
31. *Ткачук А.* Охрана периметра и территории объекта на основе системы видеонаблюдения с компьютерным зрением “ORWELL — 2k” // F+S: Технологии безопасности и противопожарной защиты. — К., 2004. — № 6. — С. 24–25.
32. *Физические и технические основы работы специальной аппаратуры:* Курс лекций / Л. В. Долгов, В. И. Декшне. — М.: ВШ МВД СССР, 1971. — 50 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Спеціальна техніка”	4
Зміст дисципліни “Спеціальна техніка”	5
Питання для самоконтролю.....	12
Вказівки до виконання контрольної роботи.....	18
Теми контрольних робіт	19
Список літератури.....	21

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. В. Лебідь*
Комп'ютерне верстання *А. П. Неципорок*

Зам. № ВКЦ-4998

Формат 60×84/₁₆. Папір офсетний.

Друк ротатійний трафаретний. Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)

03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*

Надруковано в друкарні ДП «Видавничий дім «Персонал»